

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Protokół z X posiedzenia Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027

W dniu 15 października 2025 r. odbyło się X posiedzenie Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (dalej: KM FEPW). Lista jego uczestników stanowi załącznik nr 1 do protokołu.

I. Przywitanie gości i przedstawienie porządku obrad spotkania

Spotkanie rozpoczęła, w zastępstwie Przewodniczącej KM FEPW, **Pani Monika Sikora, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej**. Pani Minister powitała zaproszonych gości, tj. partnerów, stronę rządową i samorządową, obserwatorów oraz przedstawicielkę Komisji Europejskiej, która uczestniczyła w posiedzeniu on-line.

Następnie **Pani Minister** poinformowała, że program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (dalej: FEPW) jest w zaawansowanej fazie wdrażania, rozstrzygnięte zostały kolejne nabory, znacząco wzrosła kontraktacja i wydatki w programie. Podejmowane były także działania na rzecz wspierania umiejętności i podnoszenia kompetencji beneficjentów, KM FEPW oraz instytucji zajmujących się wdrażaniem programu. **Pani Minister** podkreśliła również, że Komisja Europejska podjęła decyzję o odblokowaniu dla programu kwoty elastyczności (ok. 1,8 mld zł).

W kwietniu br. KE przedstawiła pakiet zmodyfikowanych rozporządzeń, których celem jest unowocześnienie polityki spójności 2021-2027, dostosowanie jej do bieżącej sytuacji i przyspieszenie wdrażania w procesie przeglądu śródkresowego. W następstwie zmienionych rozporządzeń, Instytucja Zarządzająca programem Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (dalej: IZ FEPW) opracowała propozycje dostosowania programu do nowych kierunków i celów polityki Unii Europejskiej. Zmiany mają wymiar strategiczny i są odpowiedzią na wyzwania, z którymi mierzy się makroregion Polski Wschodniej.

Pani Minister wspomniała również o niedawno zakończonej kampanii promocyjnej „Polska Wschodnia. Lato pełne odkryć” i trwającej – już IX edycji, akcji edukacyjnej „Lekcja o Funduszach Europejskich” dla szkół podstawowych z Polski Wschodniej, której tematem przewodnim tym razem jest robotyzacja i programowanie.

Potem głos zabrała **Pani Aleksandra Kowalska, przedstawicielka Komisji Europejskiej, DG Regio**, która przywitała się z uczestnikami posiedzenia, pierwszy raz w roli opiekunki programu FEPW. Podkreśliła, że koniec roku będzie bardzo intensywny w związku ze zmianą programu i zachęcała do kontaktu, w przypadku pojawienia się kwestii wymagających omówienia w kontekście zmiany programu FEPW.

Następnie **Pani Minister Monika Sikora** poinformowała, że nastąpiła zmiana kolejności dwóch punktów agendy i jako pierwsza zostanie omówiona kwestia zmiany programu FEPW, a potem zostanie przedstawiony stan wdrażania programu.

II. Zmiana programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027

Prezentację na temat zmian w programie FEPW przedstawiła **Pani Magdalena Jasińska, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Ponadregionalnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej** (załącznik nr 2 do protokołu).

Jako pierwsza głos w dyskusji zabrała **Pani Wanda Klepacka, przedstawicielka Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi**. Podziękowała za rozszerzenie zakresu terytorialnego działania dotyczącego mieszkalnictwa na obszary wiejskie (gminy wiejskie i wiejsko-miejskie). Zapytała również, czy IZ FEPW

ma plan sfinansowania budowy dróg, które będą towarzyszyły zaporze elektronicznej wzdłuż granicy z Białorusią.

Pani Minister podziękowała za ten głos, podkreślając, że ważne jest szukanie rozwiązań, które mogą być stosowane nie tylko w miastach, ale także na obszarach wiejskich, ponieważ jest to bardzo istotne w kontekście depopulacji tych terenów. Natomiast **Pani Magdalena Jasińska** odpowiedziała, że wsparcie FEPW w zakresie mobilności podwójnego przeznaczenia będzie kierowane do sektora kolejowego, w związku z czym elementy drogowe będą wspierane wyłącznie w zakresie tzw. kolizji z linią kolejową np. przejazdy kolejowo-drogowe. Program FEPW nie sfinansuje budowy dróg lokalnych. Taką propozycję IZ FEPW przedstawiła w drodze kontaktów roboczych KE, ale została ona odrzucona, ponieważ drogi lokalne w małym stopniu spełniają wymagania mobilności wojskowej – priorytet nadaje się inwestycjom w unijnych korytarzach mobilności wojskowej.

Następnie **Pan Paweł Wais, przedstawiciel Instytucji Zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Podkarpacia**, podkreślił, że projekty turystyczne są bardzo trudne w realizacji, ponieważ wymagają specjalnego podejścia i dłuższego czasu na przygotowanie. Jednakże turystyka była zawsze kluczowym elementem programów kierowanych do makroregionu Polski Wschodniej ze względu na specyfikę gospodarki tego obszaru. Zaproponował, by wstrzymać się z realokacją środków z działania 5.1 *Zrównoważona turystyka* i uruchomić kolejny nabór, dając regionom ostatnią szansę na pozyskanie wsparcia z FEPW dla projektów turystycznych. Poparcie dla takiego rozwiązania wyraził **Pan Bogdan Kawałko, przedstawiciel Instytucji Zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Lubelskiego**. Zaznaczył, że w województwie lubelskim, podkarpackim i świętokrzyskim turystyka jest jednym z najważniejszych obszarów wsparcia, na którym opiera się przyszłość tych regionów. Wspomniał, że region lubelski nie zaprzestał prac nad projektem turystycznym – etap prac jest bardzo zaawansowany, gdyż duża część wymaganej dokumentacji jest już gotowa. Drugi nabór w ramach działania 5.1 *Zrównoważona turystyka* byłby szansą na realizację tego projektu. **Pan Bogdan Kawałko** stwierdził, że równie dobrym rozwiązaniem byłoby sfinansowanie projektów w obszarze:

- sieci dróg wojewódzkich – drogi są bardzo ważnym elementem w kontekście zarządzania kryzysowego, gdyż mają zastosowanie zarówno cywilne, jak i militarne. Wsparcie tego obszaru byłoby też odpowiedzią na zdiagnozowane w makroregionie wykluczenie transportowe. Poza tym województwo lubelskie ma już przygotowaną listę projektów wymagających pilnej realizacji na obszarach przygranicznych;
- infrastruktury sieci elektroenergetycznej – w makroregionie jest potrzeba przyłączania odnawialnych źródeł energii, których rozwój (ze względu na wsparcie również z innych programów) jest zdecydowanie szybszy niż rozwój sieci elektroenergetycznych. Ze względu na brak mocy przyłączeniowych w regionie lubelskim nie są wydawane warunki techniczne przyłączania lokalnych instalacji do sieci przez operatorów.

Na podstawie przedstawionych argumentów **przedstawiciel IZ FE dla Lubelskiego** uznał, że zasadne byłoby przesunięcie środków do działania 2.1 *Dystrybucja energii* lub priorytetowe potraktowanie wsparcia infrastruktury drogowej w nowym priorytecie *Odporna mobilność cywilna i wojskowa*.

Z kolei **Pani Lidia Wójtowicz, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur**, zapytała o analizę zapotrzebowania w każdym z województw Polski Wschodniej na wsparcie mieszkalnictwa. Zapytała również, czy w ramach FEPW możliwe jest przeprowadzenie modernizacji zadaszenia peronów kolejowych w Kielcach i Olsztynie, których standard odbiega od stacji i dworców w pozostałych miastach wojewódzkich makroregionu, wspartych w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 (dalej: POPW).

W odpowiedzi **Pani Magdalena Jasińska, przedstawicielka IZ FEPW**, poinformowała, że turystyka, mimo realokacji środków, nadal będzie wspierana. W FEPW są dwa komplementarne działania: 5.1 *Zrównoważona turystyka* oraz 1.5 *Pożyczki na rozwój turystyki* – dla MŚP. Wspomniała, że od samego początku (2019/2020) prac nad programem FEPW Instytucja Zarządzająca z dużą otwartością,

również przy zaangażowaniu eksperta zewnętrznego, starała się pomóc regionom w przygotowaniu na czas projektów dotyczących tworzenia ponadregionalnych produktów turystycznych. Po zatwierdzeniu programu, nabór na projekty, w których podmiotami wiodącymi były samorządy, był w 2023 r. przesuwany kilkakrotnie (w sumie o 9 miesięcy), by dać więcej czasu na lepsze przygotowanie projektów. Mimo to, w odpowiedzi na nabór złożono tylko dwa wnioski o dofinansowanie, z czego tylko jeden uzyskał minimum punktowe. Według szacunków IZ i IP, w przypadku ponownego naboru, realizacja projektów zakończyłaby się pod koniec 2029 r., pod warunkiem, że byłyby one realizowane zgodnie z planem. Jednakże, w projektach turystycznych uczestniczy wielu partnerów (np. w Blue Valley planowano ok. 60), co może powodować opóźnienia. Wówczas istnieje bardzo realne zagrożenie, że realizacja projektów nie zakończy się na czas i część poniesionych kosztów stanie się niekwalifikowalna. Zatem, mając świadomość złożoności tych projektów oraz czasu, który pozostał na realizację FEPW, została podjęta decyzja o nieprzeprowadzaniu kolejnego naboru w działaniu 5.1 *Zrównoważona turystyka*. Jednocześnie **Pani Magdalena Jasińska** zwróciła uwagę, że sektor turystyki jako gałąź gospodarki w Polsce Wschodniej wspierany będzie nadal w ramach działania 1.5 *Pożyczki na rozwój turystyki*. Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa mogą korzystać ze wsparcia na poszerzenie oferty gastronomicznej, noclegowej, rekreacyjnej, dotyczącej transportu turystycznego, rzemiosła czy produktów regionalnych. **Przedstawicielka IZ FEPW** wspomniała, że nawet w czasie pandemii przedsiębiorcy z Polski Wschodniej brali pożyczki na cele inwestycyjne, pomimo możliwości skorzystania z pożyczek na wsparcie kosztów bieżących. Świadczy to o tym, że mechanizm takich pożyczek bardzo dobrze się sprawdza, więc nie można zarzucić programowi FEPW braku wsparcia dla sektora turystycznego w makroregionie.

Odnosząc się do wsparcia dróg wojewódzkich, **Pani Magdalena Jasińska** podkreśliła, że jeszcze w czasie prac nad zmianą rozporządzeń unijnych, IZ FEPW odbyła konsultacje robocze z KE na temat możliwości wsparcia z FEPW dróg podwójnego zastosowania. Jednak wobec nieprzychylnego stanowiska KE, zdecydowano się na ograniczenie wsparcia do transportu kolejowego.

W przypadku sieci elektroenergetycznych **Pani Magdalena Jasińska** wyjaśniła, że w ramach FEPW wolumen inwestycji (wartość) w makroregionie jest trzydzieści razy większy niż w POIS 2014-2020. Poinformowała także, że w związku z zakończeniem naborów w FEPW, przestała obowiązywać linia demarkacyjna pomiędzy FEPW, a programem Fundusze Europejskie na Infrastrukturę Klimat Środowisko (dalej: FEnIKS), co zostało już oficjalnie zgłoszone do IZ FEnIKS. W konsekwencji, podmioty z Polski Wschodniej mogą składać wnioski o dofinansowanie w naborach w ramach FEnIKS. Zatem potrzeby makroregionu są zabezpieczone, mimo że w działaniu 2.1 *Dystrybucja energii* nie będzie kolejnych naborów.

Odnosząc się do zadasz peronów i dworców kolejowych, **przedstawicielka IZ FEPW** przypominała, że infrastruktura węzła kolejowego Olsztyn Główny oraz zmodernizowane cztery dworce w województwie warmińsko-mazurskim (linia 216, linia 219) pokazują, że IZ FEPW stara się sprostać potrzebom tego regionu. W Olsztynie udało się przeprowadzić modernizację stacji i wybudować nowy dworzec kolejowy, dzięki czemu m.in. podwyższono perony, zamontowano windy i ruchome schody, wybudowano nowe przejście podziemne, a na peronach zmodernizowano wiaty, zamontowano nowe ławki oraz nowoczesny system informacji pasażerskiej. Jednocześnie, **Pani Magdalena Jasińska** podkreśliła, że na obecnym etapie – skoro inwestycja jest zakończona (POPW 2014-2020), można jedynie porozmawiać z zakładem utrzymania infrastruktury: zakładem eksploatacji w Olsztynie, który być może może ulepszyć zabytkowe wiaty w ramach środków na utrzymanie. Zaznaczyła jednak, że kluczowe w tym przypadku będą wytyczne konserwatora zabytków.

Następnie, głos w dyskusji zabrała **Pani Aleksandra Kowalska, przedstawicielka Komisji Europejskiej (KE)**, która przedstawiła stanowisko KE do projektowanej zmiany programu FEPW:

- transport – KE nie ma uwag do specyfiki linii kolejowych i spełnienia warunków dual use, lecz do spełnienia zasady dodatkowości, która leży u podstaw zmiany przepisów dotyczących

przeglądu śródkresowego realizacji programów. Przełożenie inwestycji do nowych priorytetów powinno oznaczać, że są to nowe lub rozszerzone działania, a to nie wynika jednoznacznie z wyjaśnień IZ FEPW;

- mieszkalnictwo – KE jest przychylna wspieraniu inwestycji związanych z mieszkalnictwem społecznym. Dopracowania wymaga jednak Aneks 2 do programu FEPW, do którego audytorzy KE mieli pytania.

Potem, **Pani Małgorzata Wierzbicka, Dyrektor Departamentu Programów Ponadregionalnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej (IZ FEPW)**, zapytała czy KE zgodziłaby się na propozycję wsparcia dróg wojewódzkich w ramach programu FEPW.

Pani Aleksandra Kowalska odpowiedziała, że IZ FEPW musiałaby przedstawić konkretne propozycje, zapewniając przy tym spełnienie warunków dual use i zgodność ze specyfikacjami wojskowymi.

Następnie głos zabrał **Pan Paweł Wais**, który przyznał, że projekty turystyczne są bardzo trudne, ale mimo wszystko nie należy z nich rezygnować, gdyż to właśnie one będą później kołem zamachowym dla małej, lokalnej działalności gospodarczej. Dlatego ponownie zwrócił się z prośbą o przeprowadzenie kolejnego naboru w działaniu 5.1 *Zrównoważona turystyka*. Wyraził nadzieję, że być może tym razem udałoby się uzyskać wsparcie na ponadregionalny produkt turystyczny obejmujący ścieżki rowerowe.

Pani Małgorzata Wierzbicka podkreśliła, że IZ FEPW bardzo wspierała wspomniany projekt, jednakże kluczową rolę odgrywa czas. W przypadku projektów turystycznych konieczne byłoby wydłużenie okresu kwalifikowalności przynajmniej o rok. Niemniej, propozycja zmiany programu FEPW musi zostać złożona do KE do końca bieżącego roku, by skorzystać z takich możliwości, które dają rozporządzenia w pakiecie Fito. Jednocześnie **przedstawicielka IZ FEPW** podkreśliła, że FEPW nie uzyskał dodatkowych środków finansowych, które mogłyby zostać rozdysponowane na nowe cele szczegółowe i instrumenty wsparcia. Konieczne jest zatem dokonywanie realokacji środków dostępnych dotychczas w programie. Tym bardziej jest to trudne, gdyż kontraktacja wynosi prawie 70% alokacji FEPW.

Następnie **Pani Magdalena Jasińska** odniosła się do potrzeb mieszkaniowych w województwach Polski Wschodniej. Poinformowała, że w naborach dotychczas organizowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego dot. wspierania społecznego budownictwa czynszowego (SBC), wnioski z Polski Wschodniej stanowiły ok. 20-25% wszystkich. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że w przypadku wsparcia z FEPW, podmiotom z makroregionu (np. TBS/ SIM/ spółki gminne) zaoferowane zostaną dodatkowe preferencje: niższy wymagany wkład własny beneficjenta oraz niższe oprocentowanie kredytu. W praktyce oznacza to, że będą potrzebne kredyty o mniejszej wartości, a koszt ich obsługi w długim okresie będzie niższy. W związku z tym podmioty z Polski Wschodniej będzie stać na zaciągnięcie takiego zobowiązania. Uwzględniając powyższe, spodziewane jest większe zainteresowanie preferencyjnym wsparciem na inwestycje mieszkaniowe. IZ FEPW – przeznaczając 100 mln EUR na mieszkalnictwo w Polsce Wschodniej – chciałaby przeprowadzić pilotaż, którego efekty będą miały zastosowanie w przyszłej perspektywie finansowej UE, gdzie mieszkalnictwo jest wysoko na agendzie.

Pani Beata Bielecka, przedstawicielka Związku Miast Polskich, zapytała, czy byłaby możliwość pozostawienia w priorytecie III *Zrównoważona mobilność miejska* 17 mln EUR lub chociaż części tej kwoty, która pozwoliłaby na przeprowadzenie dodatkowego konkursu. Wspomniała, że pomimo dwóch naborów w ramach tego instrumentu, ze wsparcia nie skorzystały jeszcze trzy miasta (Przemyśl, Elbląg i Zamość), ponieważ nie miały wówczas gotowych Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

W odpowiedzi, **Pani Małgorzata Wierzbicka** poinformowała, że miasto Elbląg ma już podpisaną umowę w ramach działania 3.1 *Zrównoważona mobilność miejska* na realizację projektu dotyczącego tramwajów. Natomiast Zamość poinformował IZ FEPW, że nie jest zainteresowany wsparciem ze względu na problemy finansowe. Jedynie Przemyśl chciałby skorzystać z dofinansowania, o czym

pisemnie poinformował IZ FEPW zaledwie miesiąc temu. Jak podkreśliła **przedstawicielka IZ FEPW**, w kontekście przeglądu śródkresowego konieczne jest dokonanie pewnych zmian w programie, by odpowiednio wykorzystać środki FEPW. Nie ma również pewności, że środki finansowe, które zostały przydzielone do dużych miast, zostaną w pełni wykorzystane. W przypadku pojawienia się oszczędności na tych projektach, IZ FEPW rozważy dodatkowy konkurs w ramach działania 3.1 *Zrównoważona mobilność miejska*.

Potem głos w dyskusji zabrała **Pani Małgorzata Kukor-Kołodko, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Podlaskiego**. Wracając do kwestii mieszkalnictwa, poprosiła o informację, czy w ramach przyszłego porozumienia z BGK planowany jest wymóg działań informacyjno-promocyjnych skierowanych do potencjalnych beneficjentów z obszaru Polski Wschodniej.

Pani Magdalena Jasińska wyjaśniła, że gdy zmiana FEPW będzie „na ostatniej prostej”, IZ FEPW rozpocznie bardzo intensywne działania, mające na celu dotarcie do potencjalnych beneficjentów z informacjami na temat warunków wsparcia i naboru. W ramach FEPW, BGK ogłosi dla podmiotów z Polski Wschodniej dedykowany nabór. Odpowiednio wcześniej, zostaną przeprowadzone pro-naborowe działania informacyjno-promocyjne.

Następnie **Pani Małgorzata Wierzbicka** przeprowadziła głosowanie nad Uchwałą nr 28 KM FEPW w sprawie zmian w Programie Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027. Uchwała została przyjęta w wyniku głosowania, w którym oddano: 19 głosów ZA, 6 głosów PRZECIW oraz 6 głosów WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ. Uchwała stanowi **załącznik nr 3** do protokołu.

III. Stan wdrażania programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej

Przechodząc do kolejnego punktu obrad, **Pani Małgorzata Wierzbicka (IZ FEPW)** przedstawiła prezentację na temat stanu realizacji programu, w tym informację o zgłoszeniach dotyczących podejrzeń naruszeń Karty Praw Podstawowych (KPP) i Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) w FEPW (**załącznik nr 4** do protokołu).

Ze względu na brak dyskusji, **Pani Dyrektor Wierzbicka** zaproponowała przejście do ostatniego punktu agendy.

IV. Sprawy różne i zamknięcie posiedzenia

Pani Małgorzata Wierzbicka poinformowała, że w 2025 r. nie są już planowane posiedzenia KM FEPW, a harmonogram posiedzeń na 2026 r. zostanie przesłany w grudniu br. Podkreśliła, że po przejściu całego procesu legislacyjnego, w tym zatwierdzenia przez Radę Ministrów, IZ FEPW zamierza złożyć zmieniony program do KE do końca br. Potem, Instytucja Zarządzająca w procesie negocjacji będzie starała się przekonać KE do proponowanych zmian w FEPW.

Na zakończenie **Przedstawicielka IZ FEPW** zachęciła do zapoznania się z efektami działań promocyjnych prowadzonych w ramach FEPW (konkursy letnie, Lekcja o Funduszach Europejskich) i podziękowała za udział w posiedzeniu Komitetu.

Przewodnicząca

KM FEPW 2021-2027

Zaakceptowała: Małgorzata Wierzbicka – Dyrektor Departamentu Programów Ponadregionalnych, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, IZ FEPW.

Protokół opracowała: Ewelina Kowalska – Sekretariat KM FEPW.

Załączniki:

1. Lista uczestników posiedzenia KM FEPW w dniu 15 października 2025 r.
2. Prezentacja dotycząca zmiany programu FEPW.
3. Uchwała nr 28 KM FEPW w sprawie zmian w Programie *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027* wraz z załącznikiem.
4. Prezentacja dotycząca stanu wdrażania FEPW.